

Nr 403.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående anslag å tilläggsstat för år 1918 under femte huvudtiteln för täckande av under år 1917 uppkomna brister å vissa ordinarie reservationsanslag; given Stockholms slott den 3 maj 1918.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över sjöförsvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen

att för täckande av de å vissa i statsrådsprotokollet omförmälda ordinarie reservationsanslag för år 1917 uppkomna brister på tilläggsstat till riksstaten för år 1918 bevilja ett förslagsanslag, högst 67,690 kronor.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Erik Palmstierna.

*Utdrag av protokollet över sjöförsvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
3 maj 1918.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETERSSON,
PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
RYDÉN,
UNDÉN,
THORSSON.

Departementschefen, statsrådet friherre Palmstierna anförde härefter följande.

Ämbetsskrivelse till marinförvaltningen den 10 april 1918.

Med hänsyn till angelägenheten att få utrönt, huruvida på grund av de alltjämt ökade prisen å materialier och arbete å de under femte huvudtiteln upptagna reservationsanslag för år 1917 uppkommit brister, för vilka ersättning icke blivit av riksdagen beviljad eller av Kungl. Maj:t hos riksdagen äskad, anmodades marinförvaltningen genom ämbetsskrivelse den 10 nästlidna april att verkställa undersökning i sådant hänseende samt, därest sådana brister uppstått, så skyndsamt som möjligt inkomma med uppgift å bristernas storlek ävensom med redogörelse för orsakerna till anslagens överskridande.

Med anledning härav har marinförvaltningen, enligt vad ämbetsverket i skrivelse den 19 nästlidna april meddelat, endast haft att anmäla, att vid 1917 års utgång en brist förefunnits å reservationsanslaget till beklädnad åt kustartilleriets manskap; och har marinförvaltningen i berörda skrivelse härom anfört följande.

Marinförvaltningens skrivelse den 19 april 1918.

Såsom marinförvaltningen i sin skrivelse den 22 oktober 1917 vid avgivande till Kungl. Maj:t av förslag till vissa stater för år 1919 påvisat, hade kostnaderna för beklädnad avsevärt ökats genom stegrade materialpris. Till följd härav hade också det ordinarie anslaget till beklädnad åt kustartilleriets manskap visat sig otillräckligt för sitt ändamål. Sålunda förefanns redan vid 1916 års slut en brist i anslaget av omkring 16,900 kronor. Marinförvaltningen, som förutsatte, att dylik brist jämväl under år 1917 skulle komma att uppstå, beräknade då densamma till omkring 10,000 kronor. För täckande av båda dessa belopp, tillsammans 26,900 kronor, fanns tillgängligt det å extra stat för år 1918 beviljade förstärkningsanslaget av 28,600 kronor, vilket sålunda beräknades vid 1917 års slut kunna hava en behållning av 1,700 kronor.

Den betydliga prisstegring, som särskilt under senare hälften av år 1917 drabbade så gott som samtliga materialpris, hade emellertid medfört, att bristen vid 1917 års utgång å det ordinarie beklädnadsanslaget blivit 33,000 kronor, d. v. s. omkring 23,000 kronor större än den beräknade. Då 1918 års förstärkningsanslag härav endast kunde täcka omkring 11,700 kronor, kvarstode sålunda en obetäckt brist av omkring 21,300 kronor.

Då emellertid även för år 1918 beräknats, att brist å anslaget skulle komma att uppstå, hade Kungl. Maj:t å tilläggsstat för samma år hos riksdagen äskat ett belopp av 56,130 kronor till täckande av bristen sistnämnda år.

Det syntes marinförvaltningen lämpligen kunna ifrågasättas, om icke det å tilläggsstat för år 1918 sålunda upptagna förstärkningsanslaget borde få tagas i anspråk för täckande av den återstående bristen vid 1917 års utgång å det ordinarie anslaget till beklädnad åt kustartilleriets manskap; och hade marinförvaltningen fördensskull hemställt, att medgivande härtill måtte utverkas.

Då emellertid av en utav marinförvaltningen den 16 sistlidna mars avlåten skrivelse, angående underhållskostnad för beklädnad, framginge, att brist, för vilken ersättning icke blivit av riksdagen beviljad eller av Kungl. Maj:t hos riksdagen äskad, för år 1917 uppkommit jämväl

Ämbetskrivelse till marinförvaltningen den 1 maj 1918.

å reservationsanslaget till beklädnad åt sjömans- och skeppsgossekårerna, samt möjlighet syntes föreligga, att dylika brister för nämnda år uppkommit även å andra reservationsanslag under femte huvudtiteln än de båda beklädnadsanslagen, anmodade jag genom ämbetskrivelse den 1 innevarande maj marinförvaltningen att verkställa förnyad undersökning i det genom omförmälda ämbetskrivelse den 10 nästlidna april angivna hänseendet samt skyndsammast inkomma med det yttrande, vartill en sådan förnyad undersökning kunde föranleda.

Marinförvaltningens skrivelse den 8 maj 1918.

Till svar härå har marinförvaltningen i skrivelse av denna dag åberopat en — med anledning av en utav mig under hand till ämbetsverket tidigare gjord anmodan i nyss nämnt syfte — den 30 nästlidna april avlåten skrivelse, vari ämbetsverket anfört följande.

I sin skrivelse den 22 oktober 1917 angående förslag till beräkning av utgifterna å vissa femte huvudtitelns anslag för år 1919 erinrade marinförvaltningen, hurusom anslaget till beklädnad åt sjömans- och skeppsgossekårerna vid 1916 års slut företedde en brist av 89,504 kronor 15 öre.

Då anslaget för år 1917 beräknats efter enahanda grunder som för år 1916, förutsågs, att anslaget för år 1917 liksom för år 1916 komme att visa sig otillräckligt. Såsom framginge av marinförvaltningens skrivelse den 21 april 1917, angående underhållskostnader för beklädnad, uppskattades de kostnader, som skulle från anslaget utgå, till 708,552 kronor, under det anslaget i 1917 års riksstat uppförts med ett belopp av 524,451 kronor, vadan alltså en brist av omkring 184,000 kronor kunde beräknas uppstå.

Till täckande av bristen för år 1916 och de beräknade merkostnaderna för år 1917 funnes i första hand att tillgå det förstärkningsanslag å 111,000 kronor, som av riksdagen anvisats för år 1918, med rätt för Kungl. Maj:t att därav disponera erforderlig del redan under år 1917.

Sedan bristen för år 1916 härav täckts, återstode å anslaget ett belopp av 21,495 kronor 85 öre, som således vore tillgängligt för täckande av en del av den förväntade bristen för år 1917. Den återstående bristen beräknades därefter utgöra omkring 162,500 kronor.

För täckande av den återstående bristen ävensom den brist, som kunde förväntas uppkomma år 1918, hade Kungl. Maj:t å tilläggsstat för 1918 av riksdagen äskat ett förslagsanslag av 381,500 kronor. Detta anslag vore således avsett att täcka återstående brist för år 1917,

d. v. s. den brist, som icke kunnat täckas av 1918 års förstärkningsanslag, ävensom förväntad brist för år 1918.

Den under år 1917 uppkomna bristen å anslaget till beklädnad åt sjömans- och skeppsgossekårerna utgjorde 208,322 kronor 98 öre. Sedan för densamma täckande använts av 1918 års förstärkningsanslag återstående 21,495 kronor 85 öre, återstode att täcka ett belopp av 186,827 kronor 13 öre, som borde utgå av det å tilläggsstat för 1918 äskade anslaget å 381,500 kronor.

Att den förväntade kvarstående bristen för år 1917 i marinförvaltningens förenämnda skrivelse den 22 oktober 1917 approximativt beräknades till 162,500 kronor, men i verkligheten kommit att belöpa sig till 24,327 kronor 13 öre mera, torde enligt marinförvaltningens åsikt icke utgöra hinder för bristens täckande på ifrågavarande sätt.

I detta sammanhang ville marinförvaltningen meddela, att enahanda förhållande föreläge i avseende å anslaget till underhåll av kustartilleriets byggnader och materiel.

I skrivelse den 29 november 1917 anmälde marinförvaltningen, att 1917 års anslag för detta ändamål beräknades bliva överskridet med i avrundat tal 137,000 kronor.

Under erinran härom hade föredragande departementschefen enligt statsrådsprotokollet, vidfogat årets statsverksproposition, uttalat, att för täckande av såväl den sålunda förväntade bristen som ock den brist, som kunde beräknas uppkomma under år 1918 och vilken anslogs till 166,000 kronor, medel borde äskas å tilläggsstat för år 1918. Med bifall härtill begärde Kungl. Maj:t hos innevarande års riksdag å tilläggsstat för år 1918 ett anslag för ändamålet av 303,000 kronor, vilket också av riksdagen beviljats.

Den verkliga bristen vid 1917 års utgång å anslaget till underhåll av kustartilleriets byggnader och materiel uppginge till 159,059 kronor 31 öre, d. v. s. till 22,059 kronor 31 öre mera än som beräknats i november 1917.

Något hinder att täcka bristen i sin helhet av det å tilläggsstat för år 1918 uppförda förstärkningsanslaget torde enligt marinförvaltningens åsikt icke kunna föreligga, då detta tillkommit efter beräkningar, som varken för år 1917 eller år 1918 kunnat hänföra sig till några exakta siffror.

Beträffande till en början reservationsanslaget till *beklädnad åt sjömans- och skeppsgossekårerna* är detta anslag beräknat efter en kostnad

Departements-
chefen.

för beklädnadens underhåll av 108 kronor per år för varje man av sjömanskåren och till 90 kronor för år för varje skeppsgosse. Då de alltmer stegrade prisen å materialier och persedlar förorsakat, att det ordinarie beklädnadsanslaget visat sig otillräckligt för sitt ändamål, uttalade föredragande departementschefen i statsverkspropositionen till 1917 års riksdag, att anslaget tills vidare och intill dess mera normala förhållanden inträtt borde beräknas i enlighet med dittills gällande grunder, men att den brist i anslaget, som kunde beräknas uppkomma till följd av dyrtiden, borde täckas genom ett extra anslag. I anslutning härtill föreslog Kungl. Maj:t i nämnda statsverksproposition riksdagen att till förstärkning av det ordinarie reservationsanslaget till beklädnad åt sjömans- och skeppsgossekårerna på extra stat för år 1918 bevilja ett förslagsanslag, högst 111,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att härav disponera erforderlig del redan under år 1917. Detta förslag blev av riksdagen bifallet. Med nämnda förstärkningsanslag avsågs att täcka bristerna å det ordinarie anslaget för åren 1916 och 1917.

Då, enligt vad som framgår av statsverkspropositionen till innevarande års riksdag, den brist i anslaget, som ej kunnat täckas av nämnda förstärkningsanslag av 111,000 kronor, vid avlåtandet av denna statsverksproposition beräknats utgöra omkring 162,500 kronor, har sistnämnda belopp tagits i beräkning vid bestämmandet av beloppet av det förstärkningsanslag, som av innevarande års riksdag äskats på tilläggsstat för år 1918. Enligt vad marinförvaltningen nu meddelat, uppgick emellertid bristen å anslaget vid 1917 års slut till 186,827 kronor 13 öre. Den återstående bristen vid 1917 års slut, för vilken täckning ej beräknats, utgör alltså (186,827: 13—162,500) 24,327 kronor 13 öre eller i runt tal 24,330 kronor.

Marinförvaltningen har ansett hinder ej möta mot att ifrågavarande brist å 24,330 kronor utfylles genom anlitande i erforderlig mån av det på tilläggsstat för år 1918 äskade förslagsanslaget, högst 381,500 kronor. Då emellertid vid bestämmandet av storleken av detta anslag, vilket på grund av sin natur av förslagsanlag, högst icke får överskridas, hänsyn ej kunnat tagas till ifrågavarande brist och berörda anslag alltså ej är avsett att till någon del tagas i anspråk för bristens täckande, lärer det av marinförvaltningen föreslagna tillvägagångssättet ej vara förenligt med av Kungl. Maj:t och riksdagen godkända budgetsprinciper. Ett godtagande av ämbetsverkets förslag skulle sannolikt vålla en fortgående och ur budgetsmässig synpunkt ej önskelig för-

skjutning av tidpunkten för täckande av å anslaget uppkommande brister. Det torde därjämte böra erinras, att riksdagen i skrivelse (nr 5) den 16 juni 1917 under punkt 10 uttalat önskvärdheten av att i avseende å anslaget till beklädnad åt sjömans- och skeppsgossekåreerna sådana anordningar för framtiden vidtagas, att det ordinarie anslaget och förstärkningsanslaget, därest dylikt skulle vidare erfordras, komma att bli tillfyllest för det budgetår, de avse. Jag anser fördenskull, att framställning nu bör till riksdagen göras om beviljande av ett anslag å tilläggsstat för år 1918 av ett ifrågavarande brist motsvarande belopp, eller 24,330 kronor. Detta anslag torde böra givas natur av förslagsanslag, högst.

Med avseende å reservationsanslaget till *beklädnad åt kustartilleriets manskap* äger ett analogt förhållande rum. Enda skillnaden är, att man här ursprungligen räknat med en behållning vid 1917 års slut av 1,700 kronor. Den vid nyssnämnda tidpunkt uppkomna bristen, för vilken täckning ej blivit beräknad, har av marinförvaltningen angivits till omkring 21,300 kronor.

Å reservationsanslaget till *underhåll av kustartilleriets byggnader och materiel* för år 1917 har, enligt vad marinförvaltningen meddelat, likaledes uppstått en dylik brist, vilken upptagits till 22,059 kronor 31 öre eller i runt tal 22,060 kronor.

Jämväl för bestridande av nu nämnda båda belopp, 21,300 och 22,060 kronor, lära i enlighet med vad förut anförts medel böra beredas å tilläggsstat för år 1918 såsom förslagsanslag, högst.

De brister, för vilkas täckande anslag nu skulle av riksdagen äskas, utgöra således (24,330 + 21,300 + 22,060) 67,690 kronor.

Om beredandande av medel för täckande av ifrågavarande belopp kommer chefen för finansdepartementet att framdeles under riksdagens lopp framställa erforderligt förslag.

På grund av vad sålunda anförts hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen

att för täckande av de å förenämnda ordinarie reservationsanslag för år 1917 uppkomna brister på tilläggsstat till riksstaten för år 1918 bevilja ett förslagsanslag, högst 67,690 kronor.

Till vad departementschefen sålunda hemställt täcktes Hans Maj:t Konungen, på tillstyrkan av statsrådets övriga ledamöter, lämna bifall; och skulle proposition till riksdagen avlåtas av den lydelse, en vid detta protokoll fogad bilaga utvisar.

Ur protokollet:

Eric Baad-Heimer.